

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ماه‌نامه

صحت و زنده گی

سال دوم، شماره چهاردهم، جدی - دلو ۱۳۹۷ جنوری و فبروری

در برگ های این شماره

- ۱ اخذ جایزه بهترین وزیر جهان از سوی وزیر صحت عامه
- ۲ از دست آوردن اخیر داکتر فیروز الدین فیروز ...
- ۴ امضای ۲۳ قرارداد عرضه خدمات صحی با نمایندگان ...
- ۵ بررسی کلینیک ها
- ۶ بهره برداری سیستم الکترونیکی معلومات منابع بشری ...
- ۷ دیدار وزیر صحت عامه با بزرگان پکتیکا
- ۸ راه اندازی بسته جدید خدمات صحی مددجم
- ۹ دیدار وزیر صحت عامه با نماینده گان شورای ولایتی بدخشان
- ۱۰ گرامی داشت از روز جهانی مبارزه با بیماری سرطان
- ۱۱ فراغت دوصد تن از واکسیناتوران راه اندازی نشست ملی تنظیم خانواده در کابل
- ۱۲ امضای تفاهم نامه ایجاد دو باب مرکز صحی و یک باب فابریکه تولید دوا
- ۱۳ حریق ۶۵ تن ادویه تاریخ گذشته در کابل
- ۱۴ بهبودی وضعیت صحی در کشور
- ۱۵ گرامی داشت از روز جهانی همبستگی زنان
- ۱۶ برگزاری نشستی جهت ارزیابی دست آوردهای ۱۳۹۷ ...
- ۱۷ جمع آوری معتادان بی سرپناه از ساحة په سرای شمالی ...
- ۱۸ د دری اپر خیزی همکاری تفاهم لیک لاسیک شو
- ۱۹ جمع آوری دستگاه های قلبیون از رستورانت و کافه شاپ های کابل
- ۲۰ دعایی روغتیا وزیر د پکتیکا ولايت د قومي مشرانو سره و کتل
- ۲۱ نشست آگاهی دهی تطبیق کتاب رهنمای صحت مادر و طفل ...
- ۲۲ معرفی نهاد ملی اعتبار دهی مراقبت های صحی
- ۲۳ د ختیچو ولايتو نو د یو پی پراخي غونه پي په ...
- ۲۴ فراغت ۴۵ تن از مشاوران روانی - اجتماعی
- ۲۵ ایجاد کمپ های صحی سیار در شاهراه سالنگ
- ۲۶ دیدار وزیر صحت عامه با والی هلمند
- ۲۷ د سوخته دلی ناروغ درملنه کښی په لومړی خل ...
- ۲۸ د کندھار ولايت د عامي روغتیا ریاست لخوا د تیری یوی ...
- ۲۹ دیدار وزیر صحت عامه با رئیس شورای طبی
- ۳۰ برنامه های آموزشی حزوی انکشاپ پلان استراتژیک ...
- ۳۱ چگونگی مدمغ سازی آشیانه های صحی باسته ...
- ۳۲ بهره برداری سه باب مرکز صحی در ولايت پنجشیر
- ۳۳ برنامه اهداف انکشاپ پایدار به رؤسای ...
- ۳۴ اووم خپرکی
- ۳۵ راه اندازی کارگاه آموزشی ارتباطات و رسانه ها در ولایت تنگه هار
- ۳۶ دعایی روغتیا وزارت خانگرگی سلاکار او کتلوی معافتی ...
- ۳۷ د ګلبو روغتیا خدمتونو نوې قول ګه په لار واچول شو
- ۳۸ د مالی او اداري معنې د از گان ولايت ته سفر

ارگان نشرات وزارت صحت عامه

زیر نظر گروه دبیران

گزارشگران

اسدالله امیری و نصیر احمد حیدری

تصویربرداران

عبدالکریم صبری و قند آغا لطیفی

دیزاین:

مطیع الله مسعودی

تصحیح کنندہ:

زمان ناصری

ویب سایت:

www.moph.gov.af

آدرس فیسبوک:

Ministry of Public Health of Afghanistan

آدرس الکترونیکی:

moph.spokesman@gmail.com

توبیخ:

@Official_moph

شماره تماس:

۰۲۰-۲۳۰ ۱۳۷۴

اخذ جایزه بهترین وزیر جهان از سوی وزیر صحت عامه

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه افغانستان، "جایزه بهترین وزیر" را در سطح جهان یک شنبه (۲۱ دلو سال روان خورشیدی) در شهر دبی دریافت کرد.

این جایزه در هفتمین گردهمایی سالانه سران حکومت جهان، توسط شیخ محمد بن راشد، نخست وزیر و حاکم دبی، به دکتر فیروز در حضور بیش از ۴۰۰۰ اشتراک کننده از ۱۳۰ کشور جهان، اهدا شد.

این نخستین بار است که یکی از اعضای کابینه افغانستان، موفق به اخذ و دریافت جایزه جهانی می‌شود.

از دست آورده اخیر داکتر فیروز الدین فیروز «اخذ جایزه بهترین وزیر جهان» گرامی داشت به عمل آمد

وزیر صحت عامه همچنان اضافه کرد: «در ارایه خدمات صحی دو موضوع وجود دارد: یکی صحت عامه و دیگری صحت خاص، که ما تلاش داریم تا صحت عامه را بهبود بخشیم و دست آورده امروز ما نیز بر می‌گردد به بهبود صحت عامه در کشور. امروز بعضی کشورهای در حال توسعه از کارکردهای ما که چطور توانستیم با کمترین هزینه ۵۰ دالر فی نفر در سال) صحت عامه را بهبود بخشیدیم الگومی گیرند و از بسته‌های ارایه شده خدمات صحی ما استفاده می‌کنند.»

کاهش ۴۴ درصدی مرگ و میر مادران و کودکان، افزایش دسترسی مردم به خدمات صحی، کاهش ۲۰ درصدی سوء تعذی، مبارزه با فساد اداری، حکومت‌داری خوب، مدیریت دقیق، نوآوری در کار از جمله شاخص‌های عمدۀ است که وزیر صحت عامه موفق به اخذ جایزه «بهترین وزیر جهان» شد. این نخستین بار است که یکی از اعضای کابینه افغانستان، در تاریخ کشور موفق به اخذ چنین جایزه جهانی می‌شود.

هیئت رهبری وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان، از دست آورده اخیر داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه کشور طی مراسمی گرامی داشت به عمل آورد.

داکتر فیروز الدین "جایزه بهترین وزیر" را در سطح جهان یک شنبه ۲۱ دلو سال روان خورشیدی در شهر دبی دریافت کرد. این جایزه در هفتمین گردهمایی سالانه سران حکومت جهان، توسط شیخ محمد بن راشد، نخست وزیر و حاکم دبی، به داکتر فیروز در حضور بیش از ۱۰۰۰ اشتراک کننده از ۱۳۰ کشور جهان، اهدا شد.

داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه کشور جایزه بهترین وزیر جهان را وابسته به فرد فرد این سرزمین دانسته، گفت: «تلاش‌ها و زحمات تمامی کارمندان بخش صحت باعث شد تا من امروز موفق به اخذ چنین جایزه شوم. این جایزه مربوط تمام مردم افغانستان به ویژه کارمندان بخش صحت که در دور ترین نقاط کشور مصروف عرضه خدمات صحی اند می‌شود.»

- طی کمپاین سراسری در سال ۱۳۹۶ به مقدار ۳۵۰ تن ادویه بی کیفیت جمع آوری و حدر گردید،
- گذاشتن سنگ تهداب ۴ باب لابرتوار حوزوی کنترول کیفیت ادویه،
- ایجاد ۵ وارد مجهز مراقبت‌های عاجل در شفاخانه‌های صحت طفل، عاجل ابن سینا، وزیر محمد اکبر خان و حمہوریت (Unit Care Intensive) در شفاخانه‌های صحت طفل، عاجل ابن سینا، وزیر محمد اکبر خان، شفاخانه حوزوی کندز، هرات و ننگرهار،
- توسعه خدمات کابل امبولانس با افزایش ۵ استیشن جدید در سال ۱۳۹۶ و انتقال ۵۰ هزار مريض، مجرح و مصدوم به شفاخانه‌ها،
- افتتاح اولين شفاخانه گرده با ظرفیت ۱۲ پایه ماشین در ننگرهار طی سال ۱۳۹۶ و تداوی ۱۲۰۰ تن از مريضان گرده که قبله در نبود اين تسهييلات به خارج از کشور سفر می‌کردند،
- ایجاد وارد نفرولوژی با ظرفیت ۴۰ پایه ماشین هيمودياليز در کابل،
- تربیه بیش از ۳۶۷۲ قابله و نرس به سطح جامعه از طريق ایجاد ۱۱۸ باب مکاتب نرسنگ و ۳۵ باب مکاتب قابلگی در سطح کشور،
- افزایش ۱۰ فیصد در عرضه خدمات صحی ۵۱ میلیون مرتبه مراجعة مريضان در سال ۱۳۹۴ و ۵۶ میلیون مرتبه مراجعة در سال ۱۳۹۶،
- استخدام بیش از ۱۰۹۵ کارمند جدید مشوره دهنده تغذی که در هر مرکز صحی یک کارمند خواهد داشت
- ایجاد سه مرکز تشخیص و تداوی امراض سرطانی در کشور،
- افزایش ۱۷ درصدی مصارف سالانه بودجه (فيصدی) مصارف در سال ۱۳۹۴ به ۷۰ فيصد می باشد،
- برعلوه آن در نیمه اول سال ۱۳۹۷ به تعداد ۲۲۳ مرکز صحی آماده بهره برداری شده اند که به تفصیل در پایین تذکر می گردد،
- ۱- به تعداد ۱۲ شفاخانه در سطح کشور آماده بهره برداری اند، که از این میان یک شفاخانه ۳۵۰ بستر، یک شفاخانه ۲۰۰ بستر، ۶ باب شفاخانه های ۵۰ بستر و ۴ باب شفاخانه ۱۰۰ بستر می باشد،
- ۲- به تعداد ۷۳ باب مرکز صحی جامع اعمار و آماده بهره برداری می باشد،
- ۳- به تعداد ۱۳۸ مرکز صحی اساسی اعمار شده و آماده بهره برداری می باشد.

همچنان در این مراسم داکتر ریچارد پیپرکورن نماینده سازمان صحی جهان کسب جایزه «بهترین وزیر جهان» را به داکتر فیروز وزیر صحت عامه تبریک گفته و از تلاش‌ها و کارکردهای او در امر بپروردخانه خدمات صحی در افغانستان قدردانی کرد.

از سوی هم، در این مراسم داکتر بنجامین نماینده بانک جهانی در افغانستان، از اوصاف و مدیریت داکتر فیروز الدین فیروز در امور کاری اش به نیکی یاد کرده و او را مستحق این جایزه دانست. افزون بر این، حاجی آغا نماینده دوا فروشان ولایت کندهار، داکتر فردین غرمان رئیس انجمن شفاخانه‌های خصوصی، داکتر عبدالخلیل خاکزاد مسؤول اتحادیه فارمسستان، داکتر خاک راه رشیدی نماینده دفتر MSH، کسب جایزه «بهترین وزیر جهان» را به وزیر صحت عامه تبریک گفته و آن را یک دست آور بزرگ به تمام مردم افغانستان عنوان کردند.

نهاد سران جهان، (World Government Summit Organization) نهادی است که به دولت‌ها در سراسر جهان کمک می‌کند. هر سال، این نهاد برنامه دستورالعملی را برای نسل بعدی دولت‌ها تنظیم می‌کند. این نهاد بیشتر روی چگونگی ابتکارات، مبارزة با فساد، نوآوری در کار و استفاده از تکنالوژی روز برای حل چالش‌های جهانی تمرکز دارد.

داکتر فیروز الدین فیروز، در سال ۱۹۶۷ میلادی در ولایت پنجشیر افغانستان متولد شد. او در سال ۱۹۸۲ شامل دانشکده‌ی طبی کابل گردید. داکتر فیروز بعد از پایان موفقانه دوره تحصیل، نخست به عنوان رئیس صحت عامه ولایت بغلان و بعد ولایت کاپیسا شروع به کار کرد. او در سال ۲۰۰۲، به حیث معین پالیسی و پلان وزارت صحت عامه تقرر یافت.

در شروع ماه دلو سال ۱۳۹۳، داکتر فیروز از سوی رهبران حکومت وحدت ملی به عنوان نامزد وزیر صحت عامه معرفی شد. او نسبت به تمام وزرای پیشنهادی، بلندترین رأی اعتماد را از پارلمان افغانستان کسب کرد.

دست آوردهای عمده داکتر فیروز در سال‌های اخیر

- ایجاد ۴۴ مرکز صحی جدید در سطح کشور،
- ایجاد ۲۱ مرکز تداوی معتادین و ۲۷ مرکز صحی در زندان‌های کشور،
- ایجاد و تجهیز ۴۳ باب لابرتوار های تشخیصیه حوزوی و ولایتی،
- لغو فعالیت ۸۱۲ باب شرکت های ادویه که به طور غیر قانونی فعالیت داشتند،

امضای ۲۳ قرارداد عرضه خدمات صحی با نماینده‌گان موسسات تطبیق کننده

دکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه راه اندازی این پروژه‌ها را یک گام مهم در جهت افزایش میزان دسترسی مردم به خدمات صحی به ویژه خدمات صحی باکیفیت عنوان کرد و گفت: «وزارت صحت عامه تلاش دارد، تا میزان دسترسی مردم را به خدمات صحی به بالاتر از ۹۰ درصد بلند ببرد. در حال حاضر ۲۷۰۰ باب مرکز صحی در کشور وجود دارد. در چارچوب قرار است در چارچوب این قراردادها ۳۷۵ باب مرکز صحی جدید تا سه سال آینده در جای‌های مورد نیاز ایجاد شود.»

وزیر صحت عامه هم‌چنان اضافه کرد: قراردادهایی؛ که امروز به امضا رسید با قراردادهای قبلی متفاوت است. در گذشته تنها خود قراردادها از سوی وزارت مدیریت می‌گردید؛ اکنون

دکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه، ۲۳ قرارداد را در زمینه عرضه خدمات صحی اساسی و خدمات اساسی شفاخانه‌ای، با نماینده‌گان مؤسسه‌های تطبیق کننده ملی و بین‌المللی طی نشستی امضا کرد.

بر بنیاد این قراردادها مؤسسه‌های تطبیق کننده، خدمات صحی با کیفیت را با معیارهای تعیین شده در مراکز صحی ۲۳ ولایت کشور ارایه می‌کنند. مجموع هزینه این قراردادها ۱۷,۶ میلیارد افغانی برابر با ۲۳۷ میلیون دالر امریکایی است، که از سوی بانک جهانی، اداره انکشافی بین‌المللی ایالات متحده امریکا و اداره اتحادیه اروپا پرداخت می‌گردد.

یک تن از نماینده‌گان مؤسسه‌های تطبیق کننده تعهد خود را در زمینه ارایه خدمات صحی با کیفیت ابراز نمود و گفت: شیوه جدیدی که وزارت صحت عامه در تطبیق این قراردادها کار گرفته است؛ مؤسسه‌ها را وادار می‌کند تا به ارایه خدمات شان بیشتر تلاش کنند.

ولایت‌های ارزگان، بادغیس، پکتیا، پکتیکا، دایکندی، فاریاب، فراه، کنر، لغمان، لوگر، میدان وردک، بامیان، بغلان، بلخ، تخار، جوزجان، زابل، سمنگان، غور، کندز، کندهار، نورستان و کابل شامل این قراردادها می‌باشد. این قراردادها تحت پروژه صحتمندی به شیوه رقابت آزاد بین المللی طی یک پروسه شفاف با این مؤسسه‌های تطبیق کننده صورت گرفته است. در چارچوب این قراردادها این پروژه‌ها تا سه سال آینده تکمیل می‌گردند.

اجرای مؤسسه های تطبیق کننده به منظور ارایه خدمات صحی با کیفیت با شیوه خاص مدیریت می شود. کسانی که طبق قرارداد، خدمات ارایه نتوانند، قرارداد های آنان فسخ می شود و مسؤولان مورد پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

وزیر صحت عامه تاکید کرد، که با تطبیق این پروژه‌ها در ۲۳ ولایت بیشتر از ۱۵ میلیون شهروند کشور به ویژه کودکان و مادران در جای‌های دور دست کشور زیر پوشش خدمات صحی با کیفیت قرار خواهند گرفت. هم‌چنان قرار است، در آینده نزدیک قراردادهای هشت ولایت دیگر به ارزش ۱۰۵ میلیون دالر امریکایی، نیز به امضا برسد.

سری اخیری که در بخش ارایه خدمات صحی توسط نهاد (survey Afghanistan house health) در کشور صورت گرفته است، نشان می‌دهد، عرضه خدمات صحی نسبت به سال‌های گذشته بهبود یافته است. در همین حال داکتر همایون صافی

بررسی کلینیک ها

خودس داشتند سته شدند.

از آغاز کمپاین بررسی از کلینیک‌های خصوصی سرایا، تا کنون ۱۲ باب کلینیک سرایا که فعالیت خودس داشتند بسته شده اند.

به سلسه بررسی کلینیک های خصوصی سراپا، در ناحیه نهم و دوازدهم در مناطق ارزان قیمت، هودخیل، پل چرخی و بت خاک، هفت باب کلینیک بررسی گردید که از جمله ۴ کلینیک که فعالیت

بهره برداری سیستم الکترونیکی معلومات منابع بشری وزارت صحت عامه

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، ایجاد این سیستم را در وزارت صحت عامه بی پیشینه خواند و گفت: «این سیستم، وزارت صحت عامه را نه تنها کمک می کند، که شمار دقیق داکتران و کارمندان صحی خود را در تمام شهرها و مناطق افغانستان مشخص سازد؛ بلکه این وزارت می تواند با شناسایی دقیق از وضعیت صحی و تعداد داکتران موجود در کشور برنامه های کاری آینده خود را در پیوند به تربیه داکتران مطابق نیازمندی مرکزهای صحی طرح ریزی کند.»

هم چنان وزیر صحت عامه در ادامه سخنان خود اضافه کرد: «با به کار گیری این سیستم شفافیت، حساب دهی در مدیریت کارمندان و زمینه دست رسانی به اطلاعات را نیز تقویت می کند.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه سیستم الکترونیکی مدیریت منابع بشری وزارت صحت عامه را طی یک نشست خبری به بهره برداری سپرد.

با به کار گیری این سیستم وزارت صحت عامه گامی به سوی حکومت داری الکترونیکی برداشته است. سیستم الکترونیکی مدیریت منابع بشری که با تلاش های معینیت مالی و اداری وزارت صحت عامه و به کمک مالی و تخفیکی اداره توسعه ای بین المللی ایالات متحده امریکا ایجاد شده است، در چارچوب آن، تمام اطلاعات مربوط به کارمندان صحی افغانستان از استخدام تا انفکاک و باز نشسته گی گرد آوری می شوند.

شناسایی تعداد داکترانی که در مراکز آموزشی تحت آموزش قرار دارند قادر می‌سازد.

تا اکنون اسناد ۱۵۰۰۰ کارمند وزارت صحت عامه وارد این سیستم شده که این امر تصمین بزرگی برای بقا و نگهداری اسناد کارمندان می‌باشد. به همن‌گونه این سیستم سهولت‌هایی را برای ارزیابی وضعیت کاری بخش‌های کوناگون وزارت و ارزیابی ظرفیت کاری کارمندان ایجاد کرده است، که با استفاده از آن زمینه بهتر و سودمندتری در طرح و اجرای برنامه ظرفیت پروری به وجود آمده است. حاضری الکترونیکی کارمندان نیز بخش از این سیستم است.

وزارت صحت عامه نزدیک به چهل هزار کارمند دارد. ۱۸ هزار آن کارمند دولتی‌اند و حدود ۲۲ هزار آن در نهاد خصوصی صحی مصروف کار می‌باشند.

استفاده از این سیستم این امکان را به وجود آورده است، که کارکردهای همه کارمندان به گونه الکترونیکی مورد ارزیابی قرار گیرد.

سیستم سهولت‌هایی را برای ارزیابی اجرات کاری کارمندان فراهم ساخته است تا کارمندان در ختم سال برای ارتقاء مورد ارزیابی قرار گیرند. با در نظر داشت نمره‌های که یک کارمند از اجرات خود به دست می‌آورد، نتیجه را سیستم اعلان می‌کند.»

در همین حال شورود پستما (Sjoerd Postma) نماینده اداره توسعه‌ای ایالات متحده امریکا گشایش این سیستم را یک قدم نیک دانست و تأکید کرد که این سیستم، وزارت صحت عامه را در امر مدیریت منابع بشری، استخدام و انفکات کارمندان و برنامه ریزی برای

دیدار وزیر صحت عامه با بزرگان پکتیکا

بیشتر رهبری وزارت صحت عامه در زمینه گردیدند. داکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه ضمن استماع چالش‌های صحی این ولایت به مسؤولان ادارات مربوطه برای رسیده‌گی به مشکلات صحی این ولایت هدایت لازم داد.

دکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه، با بزرگان و متنفذین ولایت پکتیکا در دفتر کارش دیدار و گفت و گو کرد.

در این دیدار بزرگان ولایت پکتیکا چالش‌های صحی این ولایت را با وزیر صحت عامه در میان گذاشت و خواهان همکاری‌های

راه اندازی بسته جدید خدمات صحی مددغم

دکتر فیروز از افزایش بیماری‌های غیر ساری مانند بیماری قلبی، شکر، روانی، فشار بلند خون و جروح ناشی از انفجارها ابراز نگرانی کرد و گفت: «با توجه به این وضعیت ما با تلاش‌های زیاد بسته جدید خدمات صحی را به منظور کاهش چالش‌های صحی در بخش‌های نام برده طرح ریزی کردیم. این بسته مددغم شده می‌تواند ما را در امر حل چالش‌های موجود کمک کند.»

در همین حال دکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس، رئیس عمومی سازمان صحی جهان، از بهبود وضعیت صحی در افغانستان ابراز خرسندي کرد و گفت: «افغانستان با سپری کردن چند دهه جنگ دست آوردهای چشم گیری در یک‌وینیم دهه اخیر در بخش صحت داشته است. مرگ و میر مادران و کودکان در سال‌های قبل یک چالش جدی در این کشو بود. خوش‌بختانه امروز کاهش قابل ملاحظه‌یی در این بخش به وجود آمده است.»

دکتر فیروز‌الدین فیروز، وزیر صحت عامه و دکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس رئیس عمومی سازمان صحی جهان، تطبیق بسته خدمات صحی مددغم را راه اندازی کردند.

این بسته خدمات صحی شامل مجموعه خدمات صحی اساسی، مجموعه خدمات اساسی شفاخانه‌یی، کنترول بیماری‌های ساری و غیر ساری و جروح ناشی از انفجارها می‌باشد.

در نشستی که به همین مناسبت در وزارت صحت عامه راه اندازی شده بود، وزیر صحت عامه از حضور دکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس، رئیس عمومی سازمان صحی جهان در افغانستان تشکری نمود. هم‌چنان وزیر صحت عامه حضور رئیس سازمان صحی جهان را در امر بررسی وضعیت صحی مردم افغانستان برای جلب کمک‌های مالی تمویل کننده‌گان به کشور بسیار سودمند دانست.

پیشروت‌های قابل ملاحظه‌ی در زمینه به وجود آمده است.

دکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس عالی ترین مقام سازمان صحی جهان به دعوت رهبری وزارت صحت برای بررسی وضعیت صحی مردم افغانستان و راه اندازی بسته جدید مدغم خدمات صحی آمده است. این نخستین سفر عالی ترین مقام سازمان صحی جهان در افغانستان است.

دکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس، نخستین مقام عالی صحی جهان است، که به دعوت رهبری وزارت صحت عامه برای بررسی وضعیت صحی مردم و راه اندازی بسته جدید خدمات صحی مدغم، به افغانستان سفر نموده است.

دکتر تیدروس همچنان در پیوند ارایه بسته جدید خدمات صحی مدغم صحبت نمود و اضافه کرد: افغانستان با توجه به سپری کردن نزدیک به دو دهه جنگ، نیاز به همکاری جدی در بخش صحت دارد. بسته جدید خدمات صحی مدغم شده یکی از بهترین شیوه برای حل چالش‌های صحی موجود در افغانستان می‌باشد. سازمان صحی جهان متعدد است، تا بخش صحت افغانستان را حمایت تخصصی کند.

همچنان در این نشست دکتر احمدالمنظری رئیس عمومی حوزه شرقی مدیرانه سازمان صحی جهان از بهبود کیفیت خدمات صحی در افغانستان در طی پانزده سال گذشته ابراز خرسندی نمود و تأکید کرد، که با تمرکز و توجه دوامدار به ارایه خدمات صحی ابتدایی و سرمایه‌گذاری دقیق روی بسته‌های اساسی صحی

دیدار وزیر صحت عامه با نماینده گان شورای ولایتی بدخشنان

صحت عامه در راستای تجهیز شفاخانه ولایتی و مرکز های صحی ۱۲ ولسوالی که به دلیل برف باری های سنگین راه آنان مسدود شده است، شدند.

وزیر صحت عامه کشور ضمن استماع چالش‌های صحی نماینده گان ولایت بدخشنان به مسؤولان ادارات مربوطه هدایت داد تا برای رفع چالش‌های صحی در این ولایت به موقع رسیده‌گی کنند.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، با رئیس و نماینده گان شورای ولایتی بدخشنان در دفتر کارش دیدار و گفت‌و‌گو کرد.

در این دیدار نماینده گان شورای ولایتی این ولایت از رهبری وزارت صحت عامه در پیوند به ایجاد ۱۷ مرکز صحی در ولایت بدخشنان ابراز قدردانی کرد.

همچنان آنان خواهان همکاری‌های بیشتر وزارت

گرامی داشت از روز جهانی مبارزه با بیماری سرطان

دکتر فیروز سرطان سینه را در افغانستان شایع ترین نوع سرطان ها در زنان و سرطان معده و جوف دهن را در مردان خواند و اضافه کرد: « سالانه نزدیک به ۳۰ الی ۴۰ هزار نفر در افغانستان به بیماری های سرطان مبتلا می شوند که نزدیک به ۱۵ هزار تن از این بابت جان می دهند. استفاده از گوشتش سرخ کرده، عدم فعالیت های فزیکی، آلودگی و استفاده از انواع تنباکو از جمله علت های عمدۀ این بیماری در افغانستان می باشند.

هم چنان در این نشست وزیر صحت عامه کشور تفاهم نامه ای را با بنو آریانا سعید آواز خوان محبوب کشور امضا کرد. بر بنیاد این تفاهم نامه بنو آریانا سعید سفیر حسن نیت در راستای دادخواهی برای مبارزه با بیماری سرطان و بلند بردن آگاهی عامة در زمینه از سوی وزارت صحت عامه انتخاب شده است.

از سوی هم، داکتر پپرکورن نماینده سازمان صحي جهان در افغانستان، تجلیل از روز جهانی مبارزه با سرطان را يك فرصت

وزارت صحت عامه، از روز جهانی مبارزه با بیماری سرطان در نشستی گرامی داشت به عمل آورد.

روز جهانی مبارزه با سرطان همه ساله در سراسر جهان در اوایل ماه فبروری به منظور دادخواهی و جلب حمایت و هماهنگی نهادهای دولتی و غیر دولتی برای وقايه و تداوي بیماری سرطان و بلند بردن سطح آگاهی عامه تجلیل می شود.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، در این نشست از افزایش بیماری سرطان در افغانستان و جهان ابراز نگرانی کرد و گفت که بیماری سرطان متأسفانه در سطح جهان در حال افزایش است. وزیر صحت عامه کشور می گوید که بیماری سرطان بعد از بیماری قلبی دومین علت مرگ و میر در جهان به حساب می رود و در سال ۲۰۱۸ دست کم ۱۸ میلیون تن در جهان به این بیماری مبتلا شده اند، که از این میان بیشتر از ۱۰ میلیون تن جان باخته است.

آگاهی مردم را در در پیوند به چگونه‌گی شیوع این بیماری بلند ببرم.

قابل یاد آوری است که وزارت صحت عامه به منظور فراهم نمودن زمینه تشخیص و تداوی بیماری سرطان، تا کنون سه باب مرکز تشخیص و تداوی بیماری سرطان را در کشور ایجاد کرده است. تابه حال بیش از ۸۰۰ نوع مواد سرطان زا از سوی دانشمندان طبی کشف شده است، که اکثریت آن‌ها در محیط زیست موجود است و مردم به طور مستقیم یا غیر مستقیم با آن‌ها مواجه اند. امکان دارد این مواد سرطان زا در آب، هوا، خاک، مواد غذایی، مواد ساختمانی و دیگر مواد موجود باشد.

خوب مبنی بر تجدید تعهد نهادهای مسؤول در امر مبارزه با این بیماری خوانده و تصریح کرد که سازمان صحي جهان متعدد است، تا سکتور صحت افغانستان را در زمینه همکاری کند.

در همین حال بانو آریانا سعید آواز خوان و سفیر حسن نیت مبارزه با بیماری سرطان، از تلاش وزارت صحت عامه در پیوند به کاهش مرگ و میر مادران، نوزادان و بیماری سرطان به نیکی یاد کرد و گفت: بیماری سرطان از جمله کشنده ترین بیماری‌های غیر ساری است. من سعی خواهم کرد تا در این راستا دادخواهی کنم و

فراغت دوصد تن از واکسیناتوران

با سطح دانش مسلکی کارمندان در تمام سطوح به خصوص واکسیناتوران دارد.» معین عرضه خدمات صحی علاوه نمود: «به تعداد ۷۵۰ تن از واکسیناتوران در جریان سال های ۲۰۰۸، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ از برنامه های آموزشی اساسی فراغت حاصل نموده اند.»

وزارت صحت عامه موفق شد تا بودجه مورد نیاز را برای تطبیق برنامه‌های آموزشی اساسی سه ماهه برای ۴۰۰ تن از واکسیناتوران که توسط اتحاد جهانی برای واکسین و معافیت (GAVI) از طریق اداره یونیسف، تمویل می‌گردد، تدارک نماید. طبق پلان از قبل تعیین شده، در سال ۲۰۱۸ برنامه آموزشی سه ماهه برای واکسیناتوران در دو مرحله عملی گردد که مرحله اول آن برای واکسیناتوران از ۱۲ ولایت قبلاتکمیل گردیده و اینک ما در آستانه اختتام مرحله دوم آن، قرار داریم.

وزارت صحت عامه به تعداد ۲۰۰ تن از واکسیناتوران را که در یک برنامه آموزشی سه ماهه اشتراک نموده بودند سند فراغت داد.

این واکسیناتوران که ۴۰ فیصد آن را زنان تشکیل می‌دهد، از ولایت‌های مختلف کشور به کابل آمده و با سپری نمودن یک برنامه آموزشی سه ماهه در بخش واکسین و کارهای عملی در این بخش

طی محفلی سند فراغت خود را به دست آوردند.

دکتر فدامحمد پیکان معین عرضه خدمات صحی وزارت صحت عامه که در این نشست حضور داشت، گفت: «هدف از راه اندازی این برنامه آموزشی بلند بردن ظرفیت تخصصی واکسیناتوران می باشد، که تاثیر مستقیم بالای کیفیت عرضه خدمات واکسینا سیون خواهد داشت.»

دکتر پیکان افزود: «عرضه خدمات معافیتی از جمله اولویت‌های وزارت صحت عامه می باشد، که کیفیت این خدمات ارتباط مستقیم

راه اندازی نشست ملی تنظیم خانواده در کابل

معیوبیت و مرگ نجات داد و فرصت لازم برای ایجاد رابطه عاطفی، زمینه مناسب تعلیمی و تحرصی و تربیت سالم اطفال شان را فراهم نمود، همانا رعایت فاصله دهی میان ولادت‌ها و تنظیم خانواده میباشد».

در همین حال داکتر بارا بنت، نماینده صندوق جمیعت سازمان ملل متحد تطبیق برنامه تنظیم خانواده را در افغانستان در پیوند به رشد بلند نفووس مهم خوانده، گفت: «اگر حکومت افغانستان ۳۰ درصد روی برنامه‌های تنظیم خانواده سرمایه گذاری کند، ۴۰ درصد مرگ و میر مادران و ۴۸ درصد مرگ و میر نوزادان کاهش خواهد یافت.

وزارت صحت عامه پیشرفت‌های چشمگیری در عرصه صحت، به ویژه در بخش کاهش مرگ و میر مادران و اطفال داشته است. تنظیم خانواده یکی از اولویت‌های پالیسی و استراتئیزی ملی صحت می‌باشد. نشست ملی صحت، میزان پایین استفاده از خدمات تنظیم خانواده را به حیث تهدید به صحت مادران و اطفال، اقتصاد خانواده‌ها و انسکاف اقتصادی-اجتماعی شمرده است.

وزارت صحت عامه نشست ملی تنظیم خانواده را در کابل راه اندازی کرد. هدف از راه اندازی این برنامه تجدید تعهد مسؤولان و نهادهای تمویل کننده مبنی بر تطبیق برنامه تنظیم خانواده و بلند بردن سطح آگاهی مردم در زمینه می‌باشد.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه از رشد سریع نفووس، بدون در نظرداشت برنامه تنظیم خانواده از سوی خانواده‌ها ابراز نگرانی کرد و گفت: «افغانستان در حال حاضر سریع ترین رشد نفووس را در جهان دارد. نرخ رشد نفووس در کشور دو اعشاریه سه درصد است. در افغانستان هر خانم در طول عمر باروری خود به صورت اوست ۵ تا ۶ طفل به دنیا می‌آورد. با این رشد سریع نفووس، جمیعت افغانستان در ۲۴ سال آینده دوچند نفووس فعلی خواهد شد».

وزیر صحت عامه رعایت و در نظر داشت روش‌های فاصله دهی ولادت‌ها را از سوی خانواده‌ها بهترین گزینه برای کاهش رشد نفووس در کشور عنوان کرد.

او هم‌چنان گفت: «یکی از شیوه‌های مؤثر، کم مصرف و با تداوم که با رعایت آن می‌توان مادر و طفل را از خطر

امضاي تفاهم نامه ايجاد دو باب مرکز صحی و يك باب فابريكه توليددوا

تشخيص و تولید ادویه و محصولات صحی با کیفیت در کشور فراهم می‌گردد».

وزیر صحت عامه همچنان از نماینده دفتر انکشافی بین المللی ایالات متحده امریکا در راستای تشویق سرمایه‌گذاران هندی در افغانستان قدردانی نموده تاکید کرد که سکتور خصوصی در کنار وزارت صحت عامه در جهت فراهم نمودن خدمات صحی نقش ارزنده دارد و وزارت صحت عامه از سرمایه‌گذاران داخلی و بیرونی در بخش صحت شدیداً حمایت می‌کند.

در همین حال آقای پیتر متالیو نماینده دفتر انکشافی ایالات متحده امریکا می‌گوید که سرمایه‌گذاری در بخش صحت در کنار اینکه میزان دسترسی مردم به خدمات صحی بلند می‌رود؛ بلکه زمینه کاری نیز برای آنان افزایش می‌یابد.

از سوی هم عبیدالله نورستانی رئیس شرکت رایل ستارفارما و هارون پرکاش رئیس شرکت Genetex Biotech Asia در این نشست سخنرانی نمودند و تعهد شان را در پیوند به ایجاد مراکز نامبرده و ارایه خدمات صحی با کیفیت ابراز کردند

نماینده‌گان سه شرکت خصوصی هندی سه تفاهمنامه را با یک شرکت خصوصی افغان، طی نشستی با حضور داکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه امضا کردند.

بر بنیاد این تفاهمنامه یک باب مرکز تولید محصولات صحی، یک باب مرکز پیشرفت همودیالیز، یک باب فابریکه تولید محصولات دوایی به ارزش ۵/۶ میلیون دالر و یک باب مرکز مجهز و مکمل تشخیصیه که تفاهمنامه آن فردا به ارزش ۶ میلیون دالر امریکایی به امضا می‌رسد در افغانستان ایجاد می‌گردد.

داکتر فیروزالدین فیروز وزیر صحت عامه کشور از ایجاد این مراکز صحی و فابریکه‌های تولید ادویه و محصولات صحی استقبال نموده گفت: «با توجه به تلاش‌های وزارت صحت عامه، زمینه تداوی بیماری‌های که در گذشته در داخل کشور امکان پذیر نبود اکنون فراهم شده است. در حال حاضر حدود ۹۵ درصد مردم در داخل کشور از خدمات صحی مستفید می‌شوند. با ایجاد این مراکز جدید صحی بیشتر زمینه تداوی،

حریق ۶۵ تن ادویه تاریخ گذشته در کابل

شهرهای افغانستان ابراز داشت و از ارگان‌های ذیربط خواست تا تلاش‌های بیشتری را به خاطر کنترول جدی سرحدات کشور مبذول بدارند تا جلو تورید همچو ادویه جات گرفته شود.

دکتر فیروز تصریح کرد که اکنون حدود ۱۴ هزار دواخانه در کشور وجود دارد و ما تلاش داریم تا خدمات این دواخانه‌ها را از طریق دواخانه‌های زنجیره یی کنترول کنیم.

طرح دواخانه‌های زنجیره یی طوری است که هر ۵۰۰ دواخانه تحت کنترول یک زنجیره قرار می‌گیرد و در نزد وزارت صحت عامه مسؤول هر یک از این زنجیره در صورت تخطی دواخانه‌های تحت کنترول شان جواب‌گو استند.

رونده جمع آوری و حریق سازی ادویه بی کیفیت و تاریخ سپری شده نه تنها در مرکز بل، در ولایات کشور نیز ادامه دارد

وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان، مقدار ۶۵ تن ادویه تاریخ گذشته و بی کیفیت را حریق کرد.

این ادویه توسط اداره ملی امور تنظیمیم دوایی و محصولات صحی وزارت صحت عامه از شرکت‌های توریدی، تولیدی ادویه، گمرکات و دواخانه‌های نواحی مختلف شهر کابل جمع آوری گردیده و سپس در ساحه خاک جبار ولسوالی بت خاک کابل، حریق گردید.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، بهبود امور دوایی را از اولویت‌های وزارت صحت عامه عنوان نموده گفت که این وزارت در تلاش است تا در همکاری با سکتور خصوصی ادویه بی کیفیت را از بازارهای کشور جمع آوری کند و ادویه باکیفیت را جاگزین آن نماید.

دکتر فیروز نگرانی اش را از بابت تورید ادویه بی کیفیت به شکل قاچاقی و غیر قانونی از طریق سرحدات باز به داخل

بھبودی وضعیت صحی در کشور

هم چنان وزیر صحت عامه در ادامه سخنرانش گفت: تعداد مراکز صحی در مقایسه با سال ۲۰۰۳ از ۲۰۰ نزدیک به ۷۰۰ نزدیک به ۴۰۰۰ هزار افزایش یافته و در سوء تغذیه مزمن از ۶۰ درصد به ۳۶ درصد کاهش به وجود آمده است. از سوی دیگر ۶۸ درصد مردم از مراکزهای صحی دولتی و ۲۸ درصد از مراکزهای صحی خصوصی استفاده می‌کنند.

افزون بر این بخش دیگر این ارزیابی نشان می‌دهد که ۲۰ درصد خدمات واکسین و ۵۱ درصد مراقبت‌های قبل از ولادت در مقایسه با سال ۲۰۰۳ افزایش یافته است.

از سوی هم، آقای حسیب موحد معاون مسلکی اداره احصائیه مرکزی می‌گوید، که این ارزیابی در هماهنگی با این اداره صورت گرفته و ارقام ارایه شده یک ارقام دقیق و قابل استفاده در داخل و بیرون از کشور می‌باشد. این ارزیابی از ماه مارچ الی اگست ۲۰۱۸ توسط وزارت صحت عامه در همکاری با اداره احصائیه مرکزی و دانشگاه «KIT» انجام شده است. در این ارزیابی با ۲۰ هزار خانواده مصاحبه شده است.

وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان، نتایج ارزیابی ملی صحت را طی نشستی اعلام کرد.

دکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه کشور نتایج این ارزیابی را نوید بخش خوانده، گفت که این ارزیابی نشان می‌دهد، وضعیت صحی مردم به ویژه مادران و نوزادان نسبت به سال‌های گذشته به گونه‌چشم‌گیر بهبود یافته است و راه انداری این گونه ارزیابی‌ها ما را کمک می‌کند، تا از نتایج کارکردهای وزارت صحت عامه در پیوند به بهبود خدمات صحی آگاه شویم و روی خلاهای که در زمینه وجود دارد، کار نماییم.

وزیر صحت عامه کشور به بخشی از این ارزیابی اشاره نموده، گفت: «کاهش مرگ و میر مادران و نوزادان که یکی از اولویت‌های این وزارت می‌باشد، خوش‌بختانه در سال اخیر کاهش چشم‌گیری داشته است. در سال ۲۰۰۳ در هزار ولادت زنده ۲۵۷ اطفال زیر پنج سال جان شان را از دست می‌دادند و اکنون این رقم به ۴۹ تن در یک هزار کاهش یافته است. هم‌چنان در مرگ و میر مادران نیز کاهش قابل ملاحظه‌ای به وجود آمده است.»

گرامی داشت از روز جهانی همبستگی زنان

مهم پنداشته، گفت: بهره‌مندی از حضور قابل‌های ماهر در ولادتها می‌تواند مرگ و میر مادران در هنگام زایمان و اختلالات بعد از زایمان در مادران کاهش بخشد.

وزارت صحت عامه افغانستان و صندوق جمعیت ملل متحده و دیگر شرکای توسعه‌ای از طریق برنامه آموزشی قابل‌های جامعه در تلاش اند تا تعداد زنانی را که می‌توانند به صورت مسلکی ولادت را انجام دهند افزایش دهند. نهایی سازی استراتیژی جندر و حقوق بشر، راه اندازی معرفی کارگاه‌های آموزشی استراتیژی در پنج زون کشور، ایجاد کمیته آزار و اذیت زنان در سکتور صحت، ایجاد میکانیزم بررسی شکایات، نهایی سازی روش‌های منع آزار و اذیت زنان در سکتور صحت، تطبیق برنامه پاسخ‌گویی سکتور صحت به قضایی خشونت مبنی بر جندر و ایجاد سیستم معلومات خشونت مبنی بر جندر از جمله کارکردهای وزارت صحت عامه در راستای محوكشونت در برابر زنان می‌باشد که به طور خلاصه از ان یاد آوری گردید.

وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان، از هشتم مارچ (روز جهانی همبستگی زنان) با شعار "تعادل برای بهتر زیستن" در تالار این وزارت گرامی داشت به عمل آورد.

هدف از تجلیل این روز، گرامی داشت از مقام والای زن و بلند بردن آگاهی مردم در پیوند به تأثیرات ناگواری که بالای صحت و روان خانم‌هایی که مورد خشونت قرار می‌گیرند، می‌باشد.

دکتر فدامحمد پیکان، معین عرضه خدمات صحی وزارت صحت عامه این روز را به تمام زنان تبریک گفته، اظهار نمود: «وزارت صحت عامه متعهد است تا محیط سالم را برای زنان کشور آماده ساخته و در برابر قضایی خشونت علیه زنان به طور جدی رسیدگی نماید. او در ادامه سخنرانش اشاره نمود: که وزارت صحت عامه از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۸ به بیشتر از ۳۷۰۰۰ هزار قضیه خشونت که در برابر زنان صورت گرفته، رسیدگی نموده است.

در همین حال آقای کوفی کومی رئیس جمعیت سازمان ملل متحد در افغانستان، نقش زنان در سکتور صحت را

برگزاری نشستی جهت ارزیابی دست آوردهای ۱۳۹۷ و پلان گذاری برای سال آینده

صحت و در بر گیرنده اولویت های وزارت صحت عامه، به خصوص ساحت مهمی که تا به حال به آن توجه کمتر صورت گرفته است، باشد.»

مسوده پلان سال ۱۳۹۸ که توسط ریاست های عمومی و مستقل وزارت صحت عامه ساخته شده مطابق اولویت های عمده پالیسی ملی صحت در ساحت استراتیژیک حکومت داری خوب، اکشاف نهادی، صحت عامه، عرضه خدمات صحی، منابع بشری و نظارت و ارزیابی طرح گردیده است. در این نشست داکتر فدامحمد پیکان معین عرضه خدمات صحی، روسای عمومی ریاست های مستقل و عمومی وزارت صحت عامه اشتراک داشتند.

نشست ارزیابی دست آوردهای سال ۱۳۹۷ و پلان گذاری برای سال ۱۳۹۸ از طرف معینیت پالیسی و پلان وزارت صحت عامه به کمک مالی اتحادیه اروپا دایرگردید، که روسای عمومی ریاست های وزارت صحت عامه، دست آوردهای سال گذشته و پلان گذاری برای سال آینده اداره های خود را برای اشتراک گننده گان ارایه نمودند.

وزارت صحت عامه نشست دو روزه ای را برای ارزیابی دست آوردهای سال ۱۳۹۷ و پلان گذاری برای سال ۱۳۹۸ ریاست های عمومی و مستقل این وزارت در تالار داکتر سهیلا صدیق برگزار نمود.

بانو دیوه صمد، معین پالیسی و پلان وزارت صحت عامه در این نشست، گفت: «۱۳۹۷ یک سال پراز دستاورد برای سکنور صحت بود. در این سال وزارت صحت عامه دست آوردهای زیادی دارد که یک تعداد آن را به گونه نمونه یاد آوری می نمایم: ساختن و طی مراحل دهها مقرره، طرز العمل ها، پالیسی ها و استراتیژی ها، ختم موقفانه پروژه صحت، قرارداد و آغاز پروژه صحت مندی، تکمیل ۹۳٪ درصد سفارش های دفتر MEC، مصرف ۴۰٪ درصد بودجه که ما را در جایگاه بهترین وزارت خانه ها در مصرف شفاف بودجه قرار داده است. ایجاد ۲۰۵ مرکز صحي جديد در سراسر کشور، اعمار و بهره برداری سپردن تعمیر ۵۲ مرکز صحي به شمول شفاخانه ها، آغاز موقفانه اخذ فيض در شفاخانه ها، تدارکات شفاف و موثر دهها پروژه مؤثر در بخش های مختلف می باشد.»

معین پالیسی و پلان افزود: «امي دورام پلانی که رو سای محترم برای سال ۱۳۹۸ ساخته اند در روشنایی استراتیژی ملی

جمع آوری معتادان بی سرپناه از ساحة تپه سرای شمالی و دیگر ساحات ناحیه یازدهم

معتادان برای درمان منتقل کرده است.» همچنان وزیر صحت عامه کشور اضافه کرد: کشت و قاچاق مواد مخدر، دسترسی آسان به مواد مخدر، فقر و بی‌کاری از جمله علل عدمه افزایش شمار معتادان در کشور می‌باشد.

نهادهای مسؤول باید به گونه متحداهه دست به دست هم دهند و در برابر این پدیده ویرانگر که امروز دامن گیر جامعه شده است مبارزه کنند.

در همین حال حمیدالله نصرت زاده مدیر مبارزه با مواد مخدر وزارت امور داخله می‌گوید که برنامه اخیری که رهبری وزارت امور داخله در پیوند به دستگیری فروشنده‌گان مواد مخدر راه اندازی کرده است تاکنون نزدیک به دوصد تن فروشنده مواد مخدر را از ساحات مختلف شهر کابل دستگیر کرده است.

وزارت صحت عامه ۱۱۰ باب مرکز درمان معتادان مواد مخدر را در سراسر کشور ایجاد کرده است که در این جمع، مرکز درمان برای خانم‌ها و کودکان معتاد نیز شامل اند.

وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان، به سلسله کمپاین جمع آوری معتادان مواد مخدر نزدیک به ۵۰۰ معتاد بی سرپناه را با همکاری نیروهای امنیتی از ساحة تپه سرای شمالی و دیگر ساحات ناحیه یازدهم شهر کابل جمع آوری کرد.

این معتادان برای تداوی و دادن سرپناه به مرکز صحي تداوی معتادان هزار بستر این سینما منتقل گردیدند. آنان در وضعیت رقت باری قرار داشتند، که در این هوای سرد بدون سرپناه در اطراف این

تپه و دیگر نقاط این ناحیه زندگی می‌کردند. داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه که در این کمپاین حضور داشت، هدف از راه اندازی این کمپاین را جمع آوری معتادانی که سرپناه ندارند و در هوای سرد روی جاده‌ها شب و روز شان را سپری می‌کنند و حیات آنان در خطر است، عنوان کرد. او همچنان گفت: «در پهلوی این که معتادان در مرکزهای صحي تحت تداوی قرار می‌گیرند؛ برای آنان سرپناه نیز داده می‌شود.

وزارت صحت عامه در دو ماه گذشته دست کم دو هزار معتاد را از گوشه و کنار شهر کابل جمع آوری کرده و به مرکزهای صحي تداوی

د درې اړخېزې همکاری تفاهملیک لاسلیک شو

نوموري همدارنګه د دې تفاهملیک لاسلیکیدل د روغتیابی خدمتونو وړاندې کولو په برخه کې یونیک ګام وباله. د عامې روغتیا وزیر وویل چې دا وزارت د ډاکټرانو او ناروغانو د حقونو د خونديتوب په برخه کې هر اړخیز حمایت کوي او هڅې کوي ترڅو د افغانستان طبی شورای په همکاری دغه حمایت نور هم پراخه شي. نوموري همدارنګه د طبی شکایتونو د خپرني په برخه کې د افغانستان د لوبي خارنوالي له مرستې خخه مننه او قدردانۍ وکړه. د دې تفاهملیک په لاسلیکیدو او د روغتیابی خدمتونو په برخه کې د قانون لا پیاوړی کیدو له امله به د طبی تېروتنو له امله د رامنځته کیدونکې مړینې کچه راکمه شي. طبی تېروتنې به د قانون په چوکات کې تعقیبېږي او همدارنګه به د ډاکټرانو په مقابل کې د ناروغانو دعاګانې خپرل کېږي چې خومره حقیقت لري او خومره بې بنسته دي. د روغتیا په برخه کې د قانون پیاوړی کیدل به په هیواد کې پر روغتیابی تولنه باندې د خلکو بې باوري له منځه یوسې.

د افغانستان اسلامي جمهوریت د عامې روغتیا وزیر ډاکټر فیروزالدین فیروز، د افغانستان د طبی شورای رئیسي ډاکټر نسرین اوریاخیل او د افغانستان لوی خارنوال خارنپوه محمد فرید حمیدی طبی تخلفاتو او شکایتونو ته د رسپندو په موخه د درې اړخیزې همکاری تفاهملیک لاسلیک کړ.

طبی تخلفاتو او شکایتونو ته رسپدل نه یواحې تخنیکي بررسی ته اړتیا لري بلکې د اړوندې برخې د کارپوهانو نظر په کې هم اړین دي. د افغانستان طبی شورای د قانون په چوکات کې دغه کار ترسره کوي چې اوس دغه هدف ته د رسپندو لپاره یو کمیسون رامنځته شوی چې قول اړوند کاري شریکان پکې غریتوب لري.

د عامې روغتیا وزیر ډاکټر فیروزالدین فیروز د دولت د رسنیو مرکز کې د دې تفاهملیک په موخه جوړه شوې غونډه کې په خپلو خبرو کې وویل چې د ناروغانو د خونديتوب، د ډاکټرانو د ظرفیت لورو لو، طبی تخلفاتو او شکایتونو ته د رسیدګی لپاره د افغانستان د طبی شورای رامنځته کیدل پېږیزیات اهمیت لري.

جمع آوری دستگاه های قلیون از رستوران و کافه شاپ های کابل

پژوهش های اخیر نشان داده است، که دود قلیون چندین مرتبه زیان بارتر از دود سگرت است، حتاً گزارش هایی وجود دارد که قلیون گونه بی از اعتیاد را در پی دارد.

بر بنیاد قانون کنترول تنباکو و دخانیات و فیصله کمیسیون بین وزارتی، استفاده از قلیون و سگرت در تمام محل های دولتی، جا های تجمع مردم، اداره های دولتی و غیر دولتی، میدان های هوایی، چای خانه ها، هوتل ها و سالون ها ممنوع شده است.

در چارچوب این قانون وزارت صحت عامه در هم کاری با ذیروهای امنیتی کشور، اداره ملی حفاظت از محیط زیست، شاروالی کابل و رسانه ها، تا کنون چندین دوره جمع آوری دستگاه های قلیون را از هوتل ها، سالون ها، چای خانه ها و کافه ها در شهر کابل راه اندازی کرده است.

وزارت صحت عامه، به جمع آوری دستگاه های قلیون از کافه و رستورانت ها در ناحیه سوم شهر کابل پرداخت.

تعداد ۲۷۰ پایه دستگاه قلیون، ۵۰ کیلو گرام مواد قلیون، مقداری تابلیت «کا» و مشروبات الکولی از ۱۸ رستورانت و کافه شاپ جمع آوری شد که در حضور هیئت مؤظف و رسانه ها حریق گردید. در این برنامه از مسؤولان رستورانت و کافه شاپ ها استحضاری گرفته شد، تا در آینده در این مکان ها از استفاده قلیون و مواد نشی آور جلوگیری نمایند.

در برنامه جمع آوری قلیون که به رهبری بخش کنترول امراض غیر ساری وزارت صحت عامه راه اندازی گردیده بود، نماینده شاروالی کابل، اداره حفاظت از محیط زیست، حوزه سوم امنیتی پولیس و رسانه ها حضور داشتند.

د عامې روغتیا وزیر د پکتیکا ولايت د قومي مشرانو سره وکتل

دې ولايت کې د بسخینه روغتیایی کارکونکو په شمیر کې هم د پام وړ زیاتوالی راغلی دي.

د عامې روغتیا وزیر د یاد ولايت د قومي مشرانو د ستونزو او وړاندیزونو د اوریدو وروسته د مرکز او ولايتی روغتیایی ادارو ته يې لازمه لارښونه وکړه چې د یاد ولايت د روغتیایی موجوده ستونزو ته جدي رسیدګي وکړي.

همد راز د عامې روغتیا وزارت لخوازمنه وشوه چې په راتلونکي کال کې د یاد ولايت ولايتی روغتون به د ۵۰ بستريزې خخه ۱۵۰ بستريزه روغتون ته ارتقا وکړي او نوي ۱۰۰ بستريزه ودانۍ به ورته جوره شي او په ورته وخت کې ددې ولايت په نورو ولسواليو کې یو شمیر روغتیایی مرکزونه جور شي او د بسخینه نرسانو او قابلو د روزنې لپاره به یونوی روزنیز مرکز جورېږي.

داکټر فیروز الدین فیروز د عامې روغتیا وزیر د پکتیکا ولايت د بیلاپیلو قومي مشرانو، د ولايتی شورا رئیس او مرستیالی سره د خپل کاري په دفتر کې لیدنه وکړه؛ او د یاد ولايت په موجوده روغتیایی ستونزو هر اړخیزې خبرې اترې وشوې.

په دې ناسته کې د یاد ولايت قومي مشرانو او ګډونوالو د پکتیکا ولايت د روغتیا په برخه کې د عامې روغتیا وزیر داکټر فیروز الدین فیروز هڅې وستایلې، او وې ویل چې ۵۵ه په کاري دوره کې د یاد ولايت د روغتیا په برخه کې ګن شمیر مثبت بدلونونه او روغتیایی پرمختګونه رامنځته شوي دي، د بیلګې په توګه د کلينکونو شمیر د زیاتوالې یادونه وکړه چې په دې وروستيو ګلنو کې ګلينیکونو شمیر د ۳۱ خخه ۵۰ ته رسیدلي دي. برسيره په دې، په

نیشت آگاهی دهی تطبیق کتاب رهنماي صحت مادر و طفل برای نماینده گان سه ولایت

د اکتیر فدا محمد پیکان، معین عرضه خدمات صحی وزارت، گفت: «کتاب رهنماي صحت مادر و طفل مجموعه از پیامها و ریکاردهای صحی اساسی است، که معیاری به منظور مشوره دهی و حفظ ریکاردهای مرتبط به صحت مادر و طفل می باشد.»

کشور جاپان معتقد است، تا توسعه کتاب رهنماي صحت مادر و طفل را در ۳۴ ولایت کشور در مدت سه سال (۲۰۱۹-۲۰۲۱) حمایت مالی نماید.

وزارت صحت عامه نیشت سه روزه ای را در پیوند به تطبیق کتاب رهنماي صحت مادر و طفل برای نماینده گان ولایت کابل، ننگرهار و بامیان در تالار مرکز عملیاتی پولیو راه اندازی نمود.

هدف از تطبیق و معرفی کتاب رهنماي صحت مادر و طفل، بهبود هماهنگی میان جامعه، خانواده ها و کارکنان صحی بود و در ضمن، این کتاب آگاهی زنان و خانواده های شان را در مورد مسایل کلیدی و حیاتی صحت مادر و طفل بلند می برد.

معرفی نهاد ملی اعتبار دهنده مراقبت های صحی

این معیارات کیفیت عرضه خدمات صحی به مراتب از گذشته بلند خواهند رفت.

از سوی هم، داکتر صفت الله حبیب، به نمایندگی از اتحادیه اروپا در این نشست از بھبود عرضه خدمات صحی در افغانستان یاد کرده، گفت: «نهاد ملی اعتبار دهنده قدم دیگری است بسوی معیاری سازی عرضه خدمات صحی در افغانستان و اتحادیه اروپا متعهد است تا سکتور صحت افغانستان را در راستای بھبود عرضه خدمات صحی با کیفیت حمایت کند».

نهاد ملی اعتبار دهنده در مرحله نخست کارکردهای نزدیک به ۲۰ شفاخانه را به شکل آزمایشی بررسی می کند و برای شفاخانه های که برابر با معیارات این نهاد اند سند اعتبار دهنده می دهد.

این پروسه به صورت تدریجی به سایر شفاخانه ها و مراکز صحی در کابل و ولایت های کشور در آینده گسترش می یابد.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، یک شنبه (۱۴ دلو سال روان خور شیدی)، نهاد ملی اعتبار دهنده را طی نشستی معرفی کرد. نهاد ملی اعتبار دهنده در چارچوب وزارت صحت عامه جدید ایجاد شده است.

این نهاد کیفیت عرضه خدمات صحی را در مراکز های صحی دولتی و خصوصی مدیریت می کند.

وزیر صحت عامه کشور ایجاد این نهاد را یک گام نیک در پیوند به معیاری سازی خدمات صحی و بلندبردن کیفیت خدمات صحی در کشور دانست و گفت: «هدف از ایجاد این نهاد، مدیریت کیفیت خدمات مراکز های صحی خصوصی و دولتی می باشد».

هم چنان وزیر صحت عامه تأکید کرد که نهاد ملی اعتبار دهنده، مراقبت صحی را که برابر با معیارات جهانی است در مراکز صحی خصوصی و دولتی تطبیق می کند که با در نظر داشت

د ختیئو ولايتو و لسونو د يوي پراخي غوندي په ترچ کې د نړۍ غوره وزير ډاکټر فiroز الدین فiroز د جايزي ګتلو نمانځغونده وکړه

ننګرهار والي شاه محمود مياخيل د خبرو پر مهال د نړۍ د غوره وزير په توګه د جايزي د تر لاسه کولو له امله د عامې روغتيا وزير ډاکټر فiroز الدین فiroز او د هغه تولې کاري دلي ته مبارکي وکړه او د نوموري د نمانئني په موخه يې د برابري شوي غوندي خخه ستانيه وکړه، هغه زياته کړه، د روغتيا سكتور کارکونکي په کمو امکاناتو د تر لاسه شوو تجربو خخه ګته اخلي او له همدي امله باید وطنوال پخپلو روغتيا پالو باوري اوسي.

د ننګرهار ولايت په کوربتوب د ختیئو ولايتو و لسونو د يوي پراخي غوندي په ترچ کې د نړۍ د غوره او د هبواو د عامې روغتيا وزير ډاکټر فiroز الدین فiroز د جايزي ګتلو له امله نمانځغونده وکړه.

په همدي تراو په جوري شوي لويء ولسي غونده کې ننګرهار والي، عامې روغتيا وزير، د ختیئو ولايتو و لایتي شورا استازو، قومي مشرانو، علماء کرامو، اهل هنودو، مدنې ټولنو غرو، روغتيا پالو او گن شمير نورو ګډيون کړي وو.

د نرۍ د غوره جایزې ګټیونکي او د هېواد د عامې روغتیا وزیر ډاکټر فیروز الدین فیروز د ختیخو ولايتونو د ولسوونو خخه مننه وکړه، چې د جایزې د ګټلو وروسته یې د لومړنيو وطنوالو په توګه د یوې غونډې په ترج کې نمانځنی او د دې جایزې ګټلو له امله یې ټولو افغانانو ته مبارکي ورکړه.

هغه وویل، ننګرهار کې د نوموري د مسؤولیت پر مهال پلي شوي پروژې د دې ولايت د عامې روغتیا د رئیس ډاکټر نجیب الله کامواں په هڅو شوي دي او د عامې روغتیا په وزارت کې له بهترینو رئیسانو خخه ياد کړ.

د عامې روغنیا وزیر د ننګرهار په دروبابا، مومندرې، گوشتې، سره رود او یو شمیر نورو سیمو کې د لسکونه میلیونه افغانیو په ارزښت د ۶ پروژو د پیل کېدو او پای ته رسیدو خخه هم خبر ورکړ.

د غونډې په خنډه کې د عامې روغتیا وزیر په همکاری په ننګرهار کې د دې ولايت د عامې روغتیا رئیس ډاکټر نجیب کامه وال په هڅو په تېرو پنځو کالونو کې د ترسره شوو فعالیتونو او لاسته راونو په اړه برابر شوی فلم وړاندې شو، چې په کې د سلکونو پروژو د پیل کېدو او ګټې اخیستنې خخه يادونه شوې وه.

همدا راز د ختیخو ولايتونو ولايتی شورا ګانو، اهل هنودو، مدنی فعالانو او ګن شمیر نورو له لوري د عامې روغتیا وزیر او د ننګرهار عامې روغتیا رئیس ته لیکلی ستاینلیکونه او دالي هم ورکړي.

هغه د ننګرهار د عامې روغتیا رئیس ډاکټر نجیب الله کامواں هم یو ژمن، هخاند او فعاله رئیس یاد کړ، چې په وینا یې خو ورخې وړاندې یې حوزوی روغتون خخه لیدنه په دې ولايت کې د روغتیا پالو د کړنو خخه قدردانی وه.

د ننګرهار ولايتی شورا غري ډاکټر ناصر کامواں، د ولسمشر ستر سلاکار او د کابل پوهنتون استاد دوكتور پوهاند لعل پاچالازمون، د ولايت پخوانی مرستیال محمد حنیف ګردیوال، قومی مشر ملک عثمان، د کونړ، لغمان او نورستان ولايت استازو د خبرو پر مهال د عامې روغتیا وزیر ته د نرۍ د غوره وزیر جایزې ګټلو له امله د ختیخوالو په استازیتوب مبارکي ورکړه او په دې ولايتونو کې د نوموري د ترسره شوو کارونو خخه هم قدردانی وکړه.

دوی زياته کړه، ختیخ ولسوونه د تعصب په نوم خه نه پېژني، هغه کسان ستایي، چې دې تولنې ته یې ربستینی خدمت کړي وي، خوتینګار یې وکړ، چې ختیخو ولايتونو ته په روغتیا یې برخه کې لا زباتې پاملنې وشي، دوی همدا راز د عامې روغتیا وزیر خخه غوبستنه وکړه، چې د هېواد په کچه په روغتیا یې سکتور کې ډاکټر نجیب الله کامواں د غوره وزیر په توګه اعلان کړي.

وینا والو په سختو حالاتو کې د ننګرهار روغتیا یې برخې د مدیریت او د غوره خدمتونو له امله د عامې روغتیا رئیس ډاکټر نجیب الله کامواں کرنې هم وستایلې او د عامې روغتیا وزیر خخه یې وغوبستل، چې نوموري ته د پرمختګ زمينه برابره کړي.

۴۵ تن از مشاوران روانی - اجتماعی

است. مشکل‌های روانی نه تنها زنان؛ بلکه مردان و جوانان را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.»

دکتر پیکان افزود: «وزارت صحت عامه در سال ۲۰۱۰ که پالیسی عرضه خدمات صحی اساسی (BPHS) را ترتیب نمود به تمام مرکزهای صحی اساسی جامع یک تن مشاور روانی را مد نظر گرفته است، که تا آپریل ۲۰۱۹ تمام مرکزهای صحی جامع وزارت صحت عامه دارای یک تن از مشاوران روانی- اجتماعی خواهد شد.» وی افزود: «مکلفیت‌های شما بیشتر از سایر پرسونل صحی است. شما کسانی استید که بیماران روانی تمام رازهای خود را با شما در جریان گذاشته و شما می‌توانید آن‌ها را نجات دهید.» معین عرضه خدمات صحی

وزارت صحت عامه ۴۵ تن از مشاوران روانی- اجتماعی که طی یک سال در بخش درمان بیماری‌های روانی تعلیم دیده بودند، در نشستی گواهی نامه فراغت داد.

این مشاوران روانی- اجتماعی که ۴ تن مرد و ۱۱ تن آن از زنان است، از ولایت کابل، پروان و کاپیسا در برنامه آموزشی یک ساله اشتراک نموده که امروز گواهی نامه فراغت خود را به دست آورده‌اند. این نشست که در تالار وزارت صحت عامه دایرگردید داکتر فدامحمد پیکان، معین عرضه خدمات صحی وزارت صحت عامه سخنرانی نمود و گفت: «سرمی‌های که در سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۱۲ صورت گرفته نشان می‌دهد، آمار زنانی که دچار مشکل‌های روانی گردیده نسبت به مردان بیشتر

یک سال ۲۰ اعشاریه ۷ فیصد، میزان صدمه روانی در یک سال ۱۵ اعشاریه ۳۴ فیصد، میزان سو استفاده از هر نوع مواد نشہ ۷ اور ۸ اعشاریه ۲۲ فیصد، افکار خودکشی در طول عمر ۷۶ اعشاریه ۲۵ فیصد، پلان خودکشی در طول عمر ۳۶ اعشاریه ۹۶ فیصد و اقدام به خودکشی ۳ اعشاریه ۴۳ فیصد می باشد. در سال ۲۰۱۶ پژوهه "ظرفیت سازی صحت روانی و مشاوره روانی-اجتماعی" به کمک مالی اتحادیه اروپا و به هم کاری تحقیکی مؤسسه شبکه صحی و مؤسسه هیئت معاونت بین المللی در ۳۴ ولایت کشور از طریق مرکزهای آموزشی در سه زون (کابل، مزار و هرات) آغاز گردید که در اوایل ۲۰۱۶ شروع و در آخر آپریل ۲۰۱۹ به اتمام می رسد.

وزارت صحت عامه همه ساله با راه اندازی دوره های آموزشی شماری از جوانان کشور را در این زمینه آموزش می دهد، تا کمبود مشاوران روانی - اجتماعی در شفاخانه های کشور تکمیل گردد.

علاوه نمود: «عواملی که باعث بیماری های روانی در کشور می شود: جنگ و نا امنی، استفاده از مواد مخدر، بی کاری، فقر، ازدواج های اجباری، تبعیض جنسیتی و موارد گوناگون دیگر است.»

دکتر فضل محمد ضمیر به نماینده گی از دفتر جامعه اروپا در افغانستان گفت: «اتحادیه اروپا وزارت صحت عامه را در بخش های گوناگون هم کاری مالی و تخفیکی نموده که از آن جمله می توان از بلند بردن ارتقای ظرفیت کارمندان، عرضه خدمات روانی و برنامه های آموزشی برای مشاوران روانی به مدت یک سال که در آینده این برنامه به دو سال ارتقا می یابد نام برد.»

نتایج سروی ملی ۲۰۱۸ نشان می دهد میزان افرادی که تحت فشار شدید روانی قرار دارند ۴۶ فیصد، افرادی که از فشار شدید روانی ناتوانی و نارسایی رنج می برند ۲۶ فیصد، میزان افسردگی در یک سال ۴ اعشاریه ۸ فیصد، میزان اضطراب در

ایجاد کمپ های صحی سیار در شاهراه، سالنگ

برف باری ها و گاهی برف کوچ های سنگین در شاهراه سالنگ از مسافران قربانی می گیرد. وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان برای پاسداری از زنده گی مسافران افزون بر شفاخانه بیست بستر ولسوالی سالنگ، کلینیک ده بستر عاجل را در گهواره سنگ نیز ایجاد کرده، است که شبانه روز برای ارایه خدمات صحی فعالیت دارند.

افزون بر این گروه سیار صحی وزارت صحت عامه در شاهراه سالنگ همه روزه آماده خدمت اند تا در صورت رویداد ناگواری به زود ترین فرصت بتوانند به عرضه خدمات صحی به نیازمندان بپردازنند.

دیدار وزیر صحت عامه با والی هلمند

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه ضمن استماع مشکلات صحی ولایت هلمند برای آنان در پیوند به رفع مشکلات صحی این ولایت وعده هم کاری داد. همچنان وزیر صحت عامه اضافه کرد که وزارت صحت عامه پیشنهاد ارتقای شفاخانه ولایتی هلمند را همراه با افزایش کارمندان و بودجه آن برای منظوری به دفتر مقام عالی ریاست جمهوری فرستاده است.

دکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه کشور دوشنبه با محمد یاسین والی هلمند در دفتر کارش دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار، والی هلمند روی چالش‌های صحی در ولایت هلمند صحبت نمود و خواهان ارتقای شفاخانه ولایتی ۱۵۰ بستر هلمند به ۳۰۰ بستر، ایجاد مرکز امبولانس برای رسیده‌گی فوری به واقعات ترافیکی، ایجاد مراکز صحی در نقاط دور دست، افزایش کارمندان صحی و بازسازی شماری از مراکز صحی در این ولایت گردید.

د سوځیدلی ناروغ درملنې کښی په لومړی حل د انتیګرا(ENTEGRA) نه په افغانستان کښی استفاده

ناروغ مو په ۱۴ د سرطان د اندرائکاندھی د ماشومانو روغتون د سوځیدلو ناروغانو د درملنې خانګه کښی بستر او تر درملنې لاندی و نیوو او په اساسی ډول یې درملنې او پانسمان شروع شو.

ناروغ د بدنه د تقریباً ۵۰ سلنی برخی د سوځیدنی له کبله په وختیم حالت کښی وو او د جراحی عملیات یې چې اړتیا ورته وه نشو زغملي، جراحی عملیاتونه سو واری پلان شو ولی د ناروغ د خراب وضعیت له کبله په ځنډ وغورځیدل. د ناروغ تغذی او درملنې ته مو لازیاته پاملنې وکړه چې د وضعیت په بنه کیدو مود بدنه د یوی برخی د پوستکی پیوند په بریالیتوب تر سره کړ.

د ملا ساحه مو د پوستکی په نازکه پیوند چې د بدنه د بلی برخی نه موآخیستی وو، پوښله.

د بدنه هغه برخی چې د پوستکی نازکه پیوند په لګولو سره هم د خوبنۍ او اړتیا ورنټیجه نه ورکوله هغه د ناروغ د ګیدی پیونه وو. د دی برسيره د ناروغ د بدنه نوره سالمه

د خپرپدو نېټه Dec ۲۶, ۲۰۱۸ : کټه ګوری : عمومي

محمد یوسف چې د حمیدالله په کور کښی خلورنیم کاله مخکښی دنیا ته سترګی غورولی پلار یې د غور ولايت په وروسته پاتی ولسوالی چې د کابل څخه ۱۸۰۰ کیلومتره غرب ته پرته ده کښی د بزگری له لاری خپلواولادونو ته نفقه برابروی.

تقریباً شپږ میاشتی مخکی محمد یوسف د تیلو د اور د اخیستلو له کبله د بدنه نیمه برخه وسوځیدله. کورنی یې لومړی غور ولايتی روغتون ته چې هلتنه دیوی اونی لپاره بستر وو او بیا یې د هرات روغتون ته انتقال کړو چې د یوی ورخی بستر نه وروسته بیا کابل ته راوستل شو.

کابل ته په لار د ما شوم وضعیت د انديښتنې ور حالت کښی وو چې آن وزن یې خلويښت سلنې له لاسه ورکړي وو او صرف ۱۰ کيلو وزن یې درلوده.

د بدنه مختلفی برخی لکه مخ، مخکنی تنه، وروستنې تنه، کوناتې، تناسلى ساحه، د دوارو ورنونو دیری برخی او د لاسونو او پښو ځنۍ برخی یې سوځیدلی او مکروبی شوی هم وي.

د اتو رو خو په تیریدو د پانسمان په وخت کی د قدرور پرمختک ولیدل شو او تپونو د نوی معاوضوی پوستکی پیوند اخیستی وو.

او د درمیس د بیا رغونی علايم تر سترگو شول تر دی وروسته مو د پروفیسر کلمنز شیسل چی د زیوریخ د پوهنتون د روغتون د سوځیدنی د برخی مشرده په مشوره د دری اونبو ځنډ پرته د نوی بیا رغیدلی درمیس د پاسه د پوستکی نازکه پیوند چی د ناروغ دبدن له بلی برخی نه اخیستل شوی وو اجرا کړ او د عملیات په پینځمه ورڅ دا پیوند لګیدلی او تپونه دېر بنه رغیدلی ۹۹.

برخه هم نه وه چې د اړتیا وړ پیوند ورڅخه آخیستل شوی واي.

نو له دی کبله یواخینی لاره د معاوضوی پوستکی استعمال وو چې له نیکه مرغه موږ په روغتون کی د غه معاوضوی پوستکی به Integra Dermal Regeneration substitute نوم یادېږي او د زیوریخ دماشومانو دروغتون له خوارالیېل شوی وو درلوهه.

د نومبر د میاشتی په اته ويشتمنی نیټه مو د جراحی عملیات پلان او اجرا کړ. دا عملیات په افغانستان کښی په لوړۍ حل د سوځیدلو ناروغانو لپاره اجرا شو.

د کندھار ولايت د عامې روغتیا ریاست لخوا د تیری یوی ربعة په جريان کې د کمپاینونو په نتیجه کې راټول شوي

د کندھار ولايت د عامې روغتیا ریاست لخوا د تیری یوی ربعة په جريان کې د کمپاینونو په نتیجه کې راټول شوي (۱۵) پته بي کيفيته تر وخت تير خوراکي توکي او (۵۵) پته تر وخت تير درمل د کندھار بشار د مختلفو برخو څخه راټول او نېټه یک شنبه ۱۳۹۷ کال د جدي میاشتی ۹ نیټه چه د کندھار ولايت د یوشمير ادارو لکه بشاروالی، ملي امنیت، محیط زیست، خارنوالي، امنیه قوماندانی، مستوفیت او د دوایي اتحادیه نماینده ګانو په حضور کې وسخنخواه شول.

دیدار وزیر صحت عامه با رئیس شورای طبی

گفت: که وزارت صحت عامه آماده هر نوع همکاری در امر بهبود کاری شواری طبی می باشد.

همچنان در این نشست تأکید بر این شد که کمیته مشترک تحقیکی میان وزارت صحت عامه و شورای طبی که به منظور وضاحت وظایف این دو اداره با در نظرداشت قوانین تصویب شده ایجاد شده است برای بهبود کاری این کمیته جلسات منظم راه اندازی گردد.

افزون بر در این نشست روی مسوده تفاهمنامه سه جانبه میان وزارت صحت عامه، شورای طبی و اداره لوى ثارنوالى که قرار است در آینده نزدیک در پیوند به رسیده گی به شکایات و تخلفات طبی به امضا برسد بحث و گفت و گو صورت گرفت.

دکتر فیروزالدین فیروز، وزیر صحت عامه، با دکتر نسرین اوریا خیل رئیس شورای طبی و تیم همراهش با حضور دکتر فدا محمد پیکان، معین عرضه خدمات صحی وزارت صحت عامه در دفتر کارشناس دیدار و گفت و گو کرد.

در این دیدار روی تسريع روند فعالیت های شورای طبی بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

دکتر نسرین اوریا خیل رئیس شورای طبی در پیوند به شمار کارهای مشترک این دو نهاد صحبت نموده و خواهان همکاری بیشتر وزارت صحت عامه در جهت سرعت بخشیدن فعالیت های این شورا گردید. در همین حال وزیر صحت عامه

برنامه های آموزشی حوزوی اکتشاف پلان استراتیژیک صحت روانی در پنج ذون کشور

مطالعات اخیر صحت روانی در سال ۲۰۱۸ نشان داده است که بیشتر از ۴۶ فیصد مردم کشور فشارهای روانی دارند که از آن جمله ۲۶ فیصد آن در کارهای خود ناتوانی نشان می‌دهند. اخیراً استراتیژی ملی صحت روانی برای سال های (۲۰۱۹-۲۰۲۳) از طرف وزارت صحت عامه کشور اکتشاف یافته است که هدف آن فراهم نمودن خدمات با کیفیت صحت روانی و مشاوره روانی-اجتماعی برای نیازمندان از طریق سیستم صحی بر اساس موازین حقوق بشری می‌باشد.

آمریت صحت روانی وزارت صحت عامه برنامه های آموزشی دو روزه اکتشاف پلان استراتیژیک صحت روانی را به کمک مالی و تحقیکی اتحادیه اروپا و دفتر GIZ در پنج ذون کشور (کابل، هرات، قندهار، بلخ و ننگرهار) دایر نمود. هدف از راه اندازی این برنامه های آموزشی واقع بینانه و عملی بودن پلان استراتیژیک صحت روانی در تمام نقاط کشور می باشد.

چگونگی مدمغه سازی آشیانه های صحی با بسته خدمات صحی اساسی

چهار ولایت کشور تطبیق شده است نتایج خوبی از آن به دست آمده است.

ما در تلاش این استیم که چطور بتوانیم آشیانه های صحی را در سال های آینده پایدار نگهداریم. با مدمغه سازی آشیانه های صحی در بسته خدمات صحی اساسی در کنار این که در مصرف بودجه کاهش به وجود می آید؛ بلکه ما را قادر می سازد تا در عدم حمایت نهاده های تمویل کننده در سال های آینده این سیستم را پایدار نگهداریم.

آشیانه های صحی در حال حاضر در مناطقی که تحت پوشش بسته خدمات صحی اساسی قرار ندارند خدمات صحی ارایه می کنند.

وزارت صحت عامه، نشستی را به هدف چگونگی مدمغه سازی آشیانه های صحی با بسته خدمات صحی اساسی راه اندازی کرد.

در این نشست داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه کشور، روی چگونگی مدمغه سازی آشیانه های صحی با بسته خدمات صحی اساسی و مؤثربود آن در بخش صحت با مسؤولان ادارات مربوطه، نهاده های تمویل کننده و مؤسسات تطبیق کننده بحث و تبادل نظر کرد.

داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، ایجاد آشیانه های صحی را یک راهبرد مؤثر در امر افزایش دسترسی مردم به خدمات صحی به ویژه مادران و کودکان در مناطق دور دست کشور دانست و گفت: «عرضه خدمات صحی از طریق آشیانه های صحی که در

بهره برداری سه باب مرکز صحی در ولایت پنجشیر

تلاش دارد تا با ایجاد مراکز صحی بیشتر در کشور
دسترسی را مردم را به خدمات صحی افزایش دهد.

از سوی هم، شماری از مقامات و منفذین ولایت
پنجشیر از دست آورد بزرگ وزیر صحت عامه، (دریافت
جايزه بهترین وزير جهان) طی مراسمی گرامی داشت به
عمل آورند. آنان دریافت این جایزه را به داکتر
فیروز الدین فیروز تبریک گفته و با اهدای لوح تقدیر و
تحایف از وی تقدیر کردند.

داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، یک باب مرکز صحی
جامع و دو باب مرکز صحی اساسی را در ولایت پنجشیر افتتاح
و به بهره برداری سپرد.

این سه مرکز صحی به کمک مالی کشور هندوستان به
گونه اساسی و معیاری مجهز با وسایل طبی ساخته شده
است. داکتر فیروز الدین فیروز، وزیر صحت عامه، ایجاد
این مراکز را در امر بلند بردن میزان دسترسی مردم به
خدمات صحی مهم عنوان نمود و گفت: این وزارت

برنامه اهداف انکشاف پایدار به رؤسای وزارت صحت عامه معرفی شد

اهداف انکشاف پایدار یک برنامه جهانی است که ۱۹۳ کشور جهان به شمول افغانستان در آن عضویت دارد، این برنامه را ۷۰۰۰ متخصص از کشورهای مختلف جهان ترتیب داده و تا سال ۲۰۳۰ باید به اهداف تعین شده آن کشورهای عضو رسیدگی نمایند.

اهداف انکشاف پایدار (SDG) دارای ۱۷ هدف، ۱۶۹ تاریخیت و ۲۳۲ شاخص می‌باشد. از جمله ۱۷ هدف: محو فقر، ازبین بردن گرسنگی، زندگی صحتمند، آموزش با کیفیت، تساوی جنسیتی، آب پاک و بهداشت، انرژی پاک و ارزان، کار مناسب و رشد اقتصادی، صنعت نوآوری و زیرساخت‌ها، کاهش نابرابری، شهرها و جوامع پایدار، تولید و مصرف مسؤولانه، اقدام برای اقلیم، زندگی زیر آب، زندگی روی زمین، صلح. عدالت و نهادهای نیرومند و مشارکت برای اهداف می‌باشد.

از جمله این اهداف جهانی ۲ هدف، ۱۱ تاریخیت و ۲۰ شاخص، مربوط وزارت صحت عامه کشور می‌باشد، که تا سال ۲۰۳۰ به آن باید رسیدگی خواهد شد.

وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان نشستی را به خاطر معرفی برنامه اهداف انکشاف پایدار (SDG) (به همکاری ریاست اجراییه و وزارت اقتصاد، در تالار داکتر سهیلا صدیق راه اندازی نمود.

هدف این نشست، معرفی و چگونگی تطبیق اهداف و شاخص‌هایی بود که در برنامه اهداف انکشاف پایدار ذکر گردیده است.

داکتر فدامحمد پیکان، معین عرضه خدمات صحی وزارت صحت عامه، در این نشست، گفت: «وزارت صحت عامه متعهد است که اهداف برنامه جهانی انکشاف پایدار را برای تمام همکاران این وزارت به معرفی بگیرد و خود را به اهداف تعین شده این برنامه، تا ۲۰۳۰ برساند».

معین عرضه خدمات صحی افزواد: ما اینجا گردد هم آمدیم، تا برنامه اهداف انکشاف پایدار را که یک برنامه همه شمول و جهانی است برای همکارانمان به معرفی بگیریم.

اووم خپرکی

د ماشوم تر ۲ کلنی عمر پوری د مور د شیدو په واسطه د هغه تغذیې ته ادامه ورکول

۳۶. آیا د ژوند په دوم کال کې هم د مور د شیدو په واسطه تغذیه ارينه ده؟

د مور د شیدو په واسطه تغذیه چې د ژوند په لومړي کال کې د تي رودونکي ماشوم اصلی خواړه تشكيلوي د ژوند په دوهم کال کې هم د تي رودونکي ماشوم د بنستيزو اړتیاواو یوه په دريمه برخه برابروي. د مور شیدي له یو کلنی نه وروسته کيدای شي هغه مواد چې ماشوم یې د کورنۍ له دستارخوان ځنبي نشي تر لاسه کولي تأمین کړي. له همدي کبله بايد د مور شیدو ته د ژوند په دوهم کال کې هم د ماشوم د ودي لپاره د ارينو خورو او همدا راز د ناروغیو د مخنيوي لپاره دوام ورکړاي شي.

۳۷. خرنګه خپل تي رودونکي ماشوم له خپل تي نه جلا کرم.

د مور د شیدو په واسطه د تغذیې دوام تر دوه کلنی پوري توصیه کيرې. د قرآن کريم توصیه دوه کاله ده، اما له دوه وو کالونه د زياتې مودې لپاره تى ورکول هم ندي منع کړاي شوي. له تي نه د جلا کولو (پري کولو) پريکره د مور او ماشوم له جسمی او روانی شرایطو او د کورنۍ له ځانګړنو سره تراو لري. له تي نه د جلا کولو تر ټولو به کړنچاره هغه ده چې په تدریجی توګه له مينې او محبت خخه ډکه وي او د خو میاشتو په لړ کې ترسره شي. له همدي امله، له دوه وو بشپړو کالو خخه وروسته کله چې ماشوم د مور له شیدو خخه ګته واخیسته او په ورڅ کې ۵ خله (۳ خله اصلي خواړه او ۲ خله ناشتا) خواړه و خوری او مایعات هم د ګیلاس په واسطه و خبښي، په دې صورت کې کولي شود مور د شیدو په خای ۱ - ۲ خله د میوې او به ورکرو او په ورڅ کې کم تر کمه یو خل د پیالي په واسطه شیدې ورکړئ. که چيرته ماشوم هر وخت د شیدو رو دلو ته ليوالтиا لرله له هغه نه یې مه سپموئ، په ځانګړې توګه د ماشوم د ناروغه کيدو په وخت کې چې هغه یوازې د شیدو د رو دلو اشتہا لري او د نورو خورو تحمل نلري. له تي نه جلا کول بايد د ناروغې او روحي فشار په وخت کې صورت و نه نيسې. خرنګه چې د دې کړنچاري په ترج کې له تي خخه جلا کول آرام آرام صورت نيسې، په مور کې عصبي- روانی ستونزې او هورموني بدلونونه (چې د تي د سملاسي جلا کولو په صورت کې پیښېږي) منځته نه راخې او ماشوم هم روانی تکان نه وينې. په دې ترتیب سره ماشوم کم کم د شیدو رو دلو ليوالтиا له لاسه ورکوي او کيدای شي پخپله هغه هیرې کړي.

د لاندي سپارښتنو رعایتول له شیدو خخه د جلا کولو په وخت کي مرسته کوي:

له تي خخه د جلا کولو په وراندي انعطاف منونکي اوسي. که چيرته ماشوم ټينګار کوي چې د خوب په وخت کي شیدي وروي، هغه ته شیدي ورکړئ تر خو ماشوم له تي خخه د جلا کيدو لپاره چمتو شي. ماشوم ته له ويده کيدونه مخکي او سهار له خوب نه د راویښیدو په وخت کي خپلې شیدي ورکړئ. له غرمې مخکي او وروسته شیدي ورکول په تدریج سره کم کړئ. یعنې د شیدو ورکولو د وختونو تر منځ واپتونه زیات کړئ تر خود یو وخت شیدي ورکول پخپله حذف شي. د یو خل تغذیې په ترچ کي د شیدو ورکولو موده کيدای شي رالنډه کړئ، دا کار په هغو ماشومانو کې ګټور دی چې عمر يې له ۲ کالونه زیات وي. د هغو ماشومانو په هکله چې عمر يې زیات وي د شیدو ورکولو شا ته غور خول آسانه وي او دا کار د هغه ماشوم لپاره چې په نا منظمه توګه شیدي تر لاسه کوي زیات مناسب دي. او بالاخره، د شپې له پلوه د شیدو ورکول په ترتیب سره په یوه شپه تر منځ او دوې شپې تر منځ واروئ تر خو پخپله ماشوم نور د شیدو غوبښنه ونکړي.

که چيرته مو په ځانګري ځاي کي ماشوم ته شیدي ورکولي، نور نوله نوموري ځاي خخه کار مه اخلي تر خو ماشوم ته د شیدو روډل ور په ياد نشي او د شیدو روډل غوبښنه ونکړي. هميشنې ورخني پروګرام ته بدلون ورکړئ: مثلاً ماشوم پلورنخي یا پارک ته بوزئ تر خو ماشوم بوخت شي او د شیدو روډل غوبښنه ونکړي. ماشوم ته نوي بوختي او را پیدا کړئ (لكه د کتاب لوستل، یا نکل کول، د لوښوي وسایل او داسي نور) او حواس يې راټول کړئ. د هغه د تي روډل وخت وراندوينه وکړئ او یوه ناشتا یا د هغه د خوبنې وړ مشروب له خانه سره ولرئ. کولی شئ ماشوم د هغه د خوبنې ځاي ته بوزئ تر خود تي روډل هير کړي.

د امکان په صورت کي د کورنۍ له نورو ګرو ځنبي مرسته تر لاسه کړئ. کله چې غواړي د سهار له پلوه د شیدو ورکول پرې کړئ، کوبښن وکړئ له ماشوم خخه تر مخه له خوبه راوینه شئ تر خود ماشوم د راویښیدو په وخت کي ستاسو خاوند یا د کورنۍ بل آشنا کس د ماشوم تر خنګ واوسې. که چيرته ماشوم د راویښیدو په وخت کي شیدي غواړي، پلار دي مرسته وکړي او هغه دي د سباناري لپاره له ځانه سره بوزي او د هغه د خوبنې خواړه دي ورته ورکړي. کوم خواړه چې ماشوم ته ورکوي هغه باید روغتیاپي او د غذايی ارزښت له پلوه بشپړوي. دي ته اجازه مه ورکوي تر خو ستاسو ماشوم تاسو لوڅه وویني او د تي روډل هوس وکړي. که چيرته ماشوم پريشانه وي، ژاري او شیدي غواړي او مور نشي کولی هغه په هیڅ دول آرام کړي، په دي صورت کي له تي خخه جلا کول چتک دي او تاسو باید د تي د جلا کولو له بلې کړنچاري خخه کار واخلي.

راه اندازی کارگاه آموزشی

ارتباطات و رسانه‌ها در ولایت ننگرهار

ایمیل نویسی از جمله موضوعاتی بودند که برای اشتراک کننده‌گان تدریس شد. در این دور آموزشی ۲۴ تن از کارمندان ریاست‌های صحت عامه ولایت‌های ننگرهار، لغمان، کنر، پکتیا، پکتیکا، نورستان، خوست و کابل اشتراک داشتند.

این در حالی است که سه دور چنین برنامه آموزشی برای ولایت‌های زون شمال در بلخ، زون غرب در هرات و زون مرکز در کابل راه اندازی شده بود.

دفتر روابط عامه وزارت صحت عامه، چهارمین دور کارگاه آموزشی ارتباطات و رسانه‌ها را برای ولایت‌های زون شرق، در ولایت ننگرهار به تاریخ ۲۴ و ۲۵ دلو سال روان خورشیدی به حمایت مالی دفتر GIZ راه اندازی کرد.

هدف از راه اندازی این برنامه آموزشی بلند بردن سطح دانش کارمندان صحی در بخش تامین ارتباطات می‌باشد.

مهارت‌های تأمین ارتباطات کاری، استفاده از تکنالوژی در تأمین ارتباط، شیوه‌های گزارش نویسی و مهارت‌های

د دعامي روغتیا وزارت ځانګري سلاکار او کتلوي معافیت عمومي رئيس د کندهار ولایت ته سفر

ارقام او هم د ولایت په کچه د روغتیا د سکتور په اړه د کرونو یادونه وکړه. ترهغه وروسته داکټر ستانکري د روغتیا د ولایتي اداري د کړو قدردانی وکړه نوموري د ولسوالۍ د کلينيکونو د چمتوالي په اړه د BARAN دفتر نماینده ته سپارښتنې وکړي او هم ئي زياته کړل چي د کندهار د عامي روغتیا ریاست د غونښتنې په اساس (۲۰) شل فرععي روغتیائي مراکز د بسار او ولسواليو لپاره منظور سوي چي د هغه په فعالیت سره به روغتیائي پوبنېن تر یو حده پراخ سی

نن د عامي روغتیا وزارت ځانګري سلاکار ډاکټر هدایت الله (ستانکري) او ورسه د کتلوي معافیت عمومي رئيس ډاکټر غلام دستگير (نظری) کندهار ولایت ته سفر وکړ.

دوي د خپل سفر په ترق کي د عامي روغتیا رئيس ډاکټر عبدالقیوم (پخلا) او د روغتیا د سکتور د مسؤولینو سره ولیدل. په یاده لیدنه کي د عامي روغتیا رئيس راغلي پلاوي ته د تیرو اوږدې د شهیدانو او زخمیانو په اړه

د ګډو روغتیایي خدمتونو نوي ټولکه په لار واچول شوه

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د عامې روغتیا وزیر داکتر فیروز الدین فیروز او د روغتیا نړیوال سازمان عمومي رئیس داکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس د نړیوال روغتیایي سازمان د ختیځي مدیترانی حوزې عمومي رئیس او د عامې روغتیا وزارت د مشرتابه هیئت په شتون کې د ګډو روغتیایي خدمتونو ټولکه په لار واچوله.

د روغتیایي خدمتونو په دغه ټولکه کې د بندستیزو روغتیایي خدمتونو مجموعه، د روغتون د بندستیزو روغتیایي خدمتونو مجموعه، د ساري او غير ساري ناروغيو کنترول او له چاودنو خخه د رامنځته کیدونکو تپونو کنترول شامل دي.

داکتر فیروز الدین فیروز د نړیوال روغتیایي سازمان عمومي رئیس داکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس ته افغانستان ته په راتک بهه راغلاست ووايه او د نوموري راتک بې د هېواد د روغتیایي وضعیت د بنې والي لپاره د مرستو په جلب کې دير مهم وباله.

داکتر فیروز د غير ساري ناروغيو لکه د زړه ناروځي، شکر، روانی ستونزې، د وینې لور فشار او له چاودنو خخه رامنځته کیدونکو تپونو د کچې زیاتوالی په اړه تشویش بنکاره کړ او وې ويبل: «اوسيني وضعیت ته په کتو مونږ پس له دیرو هڅو د روغتیایي ستونزو د کمولو په خاطر د روغتیایي خدمتونو نوي ټولکه ترتیب کړي. دغه ګډه ټولکه کولی شي مونږ سره د موجودو ستونزو په حل کې مرسته وکړي.»

په عين وخت کې د نړیوال روغتیایي سازمان عمومي رئیس داکتر تیدروس ادھاتوم غیریوسوس په افغانستان کې د روغتیایي وضعیت په بنې کیدو خوشحالی بنکاره کړ او وې ويبل: «افغانستان پس له خو لسیزو جنګ خخه په وروستی یوه نیمه لسیزه کې د

روغتیا په برخه کې د پام ور لاسته راوړنې لري. په دې هیواد کې د مور او ماشوم مړینه په تپرو کلونو کې یوه لویه ستونزه وه خونن په دې برخه کې د پام ور کموالی رامنځته شوی دي.»

ډاکټر تیدروس همدارنګه د ګډو روغتیایي خدمتونو د نوې ټولګې په اړه وویل: د نړدې دوھ لسیزو جنګ تپرولو خڅه وروسته افغانستان د روغتیا په برخه کې جدي مرستو ته اړتیا لري. د ګډو روغتیایي خدمتونو ټولګه په افغانستان کې د موجودو روغتیایي ستونزو د حل لپاره یوه غوره لاره ده. د روغتیا نړیوال سازمان ژمن دی ترڅو له افغانسان خڅه د روغتیا په برخه کې ملاتر وکړي.

همدارنګه په دې ناسته کې د نړیوال روغتیایي سازمان د ختيحې مدیترانې حوزې عمومي رئیس ډاکټر احمد المنظری په تپرو پنځلس کالو کې په افغانستان کې روغتیایي خدمتونو د کیفیت له بنه کډو خڅه خوبني خرګنده کړه او وې ویل چې روغتیایي خدمتونو ته د دوامدارې پاملنې له امله په دې برخه کې د پام ور پرمختګ شوی دي.

د یادولو ده چې ډاکټر تیدروس ادھاتوم غیربریوسوس د نړیوال روغتیایي سازمان تر ټولو لوړپوری چارواکۍ دی چې د عامې روغتیا وزارت د مشرتابه په بلنه د روغتیایي وضعیت د اروزنونې په موخه او د ګډو روغتیایي خدمتونو د نوې ټولګې په لار اچولو لپاره افغانستان ته راغلی دي. دا افغانستان ته د نړیوال روغتیایي سازمان د یو لوړپوری چارواکۍ لمړنۍ سفر دي.

د مالي او ادارې معينې د ارزګان ولايت ته سفر

د عامې روغتیا وزارت مالي او ادارې معین دوکتور ماموسی زیور د ارزګان ولايتی روغتون د فعالیدو او کارونو د چتکتیا په منظور یاد ولايت ته سفر وکړ.

اغلي دوکتور زیور د یاد هدف په منظور د ارزګان د والي سره ده ګډو ده ګډو د چتکتیا په منظور یې په مهمو پلانونو خبری وکړي. معین صاحب د نوې روغتون د ساحې له لیدلو وروسته د پخوانی روغتون نه هم لیدنه وکړه او یو شمیر ناروغان یې له نېدې ولیدل او د هغوي د لابني درمنلى لپاره یې د روغتون مسولينو ته لازمي سپارښتنې وکړي.

تصویر های خبری

تصویر های خبری

